

Vlaams
Parlement

stuk **1605** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 7 mei 2012 (2011-2012)

Ontwerp van decreet

tot bekrachtiging van
het besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2012
tot aanpassing van de eindtermen
voor het leergebied maatschappijoriëntatie
van de basiseducatie

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	7
Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering	11
Advies van de Raad van State over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering en over het voorontwerp van decreet.....	21
Ontwerp van decreet	27
Bijlage: Besluit van de Vlaamse Regering.....	31

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE INLEIDING**1. Algemeen**

De eerste generatie doelen van het leergebied maatschappijoriëntatie (MO) van de basiseducatie dateert van vóór het decreet betreffende het volwassenenonderwijs van 2007. Ze werden in de opleidingsprofielen als na te streven ontwikkelingsdoelen beschreven.

Het decreet betreffende het volwassenenonderwijs van 15 juni 2007 bepaalt echter (in artikel 11, §4) dat voor de opleidingen van de leergebieden Nederlands, wiskunde, maatschappijoriëntatie, informatie- en communicatietechnologie en talen in de basiseducatie dezelfde eindtermen gelden als die voor de leergebieden in het lager onderwijs en eindtermen en ontwikkelingsdoelen in de eerste graad van het voltijds secundair onderwijs. De Vlaamse Regering kan (volgens artikel 11, §5) op basis van de eigenheid van het volwassenenonderwijs wel bepaalde ontwikkelingsdoelen, eindtermen of specifieke eindtermen schrappen of aanpassen. De Vlaamse Regering dient hiertoe deze schrappingen of aanpassingen binnen de maand na de goedkeuring ter bekrachtiging voor te leggen aan het Vlaams Parlement.

Gelet op de specificiteit van de basiseducatie is voor het leergebied maatschappijoriëntatie van deze mogelijkheid tot aanpassing van de eindtermen gebruik gemaakt. In het besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2012 tot aanpassing van de eindtermen voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie wordt bepaald dat de eindtermen wereldoriëntatie van het lager onderwijs en de vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen, de eindtermen geschiedenis, aardrijkskunde, natuurwetenschappen en techniek en de ontwikkelingsdoelen maatschappelijke vorming, natuurwetenschappen en techniek van de eerste graad van het voltijds secundair onderwijs worden vervangen door de eindtermen voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie die in bijlage bij dit besluit zijn opgenomen.

2. Motivering voor vervanging van de eindtermen van het lager onderwijs en de eindtermen en ontwikkelingsdoelen van de eerste graad van het secundair onderwijs voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie

De voorstellen tot eindtermen voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie zijn ontwikkeld op basis van de typische kenmerken en de noden van de betrokken cursistenpopulatie. Daarbij is uitgegaan van de vraag welke competenties een cursist basiseducatie dient te bezitten, opdat een volwaardige maatschappelijke participatie verzekerd is. De eindtermen van het lager onderwijs en de eindtermen van de 1ste graad A-stroom en de ontwikkelingsdoelen voor de 1ste graad B-stroom bereiden ook voor op maatschappelijke participatie en doorstroming in de verdere schoolloopbaan. Ze zijn echter gericht op een ‘schools’ publiek van jonge mensen in hetzelfde leeftijdsstadium dat nog volop werkt aan zelfontplooiing en ontwikkeling en houden geen rekening met een volwassen doelgroep.

Daarom werden voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie de overeenkomstige eindtermen van het lager onderwijs en eindtermen en ontwikkelingsdoelen van de eerste graad van het secundair onderwijs vervangen door een relevant geheel van aangepaste eindtermen. De keuze voor nieuwe gehelen van eindtermen maatschappijoriëntatie voor de basiseducatie betekent dat een concordantie tussen de individuele eindtermen of ontwikkelingsdoelen van het lager onderwijs en de eerste graad secundair

onderwijs met elke eindterm van de basiseducatie niet aangewezen is. De concordanties moeten dan ook als een geheel bekeken worden.

De aangepaste eindtermen van het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie zijn niet dezelfde als de eindtermen en ontwikkelingsdoelen van het leerplichtonderwijs maar kregen deze wel als belangrijkste referentiekader. Voor de eindtermen van het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie bestaat het referentiekader vooral uit:

- de recente vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen secundair onderwijs;
- de recente eindtermen wereldoriëntatie lager onderwijs;
- de recente eindtermen en ontwikkelingsdoelen techniek eerste graad secundair onderwijs;
- de recente eindtermen en ontwikkelingsdoelen natuurwetenschappen eerste graad secundair onderwijs;
- de eindtermen aardrijkskunde eerste graad secundair onderwijs A-stroom;
- de eindtermen geschiedenis eerste graad secundair onderwijs A-stroom;
- de ontwikkelingsdoelen maatschappelijke vorming of geschiedenis en aardrijkskunde eerste graad secundair onderwijs B-stroom.

Daarnaast werden ook de Europese kerncompetenties voor levenslang leren als referentiekader gebruikt en werd er inspiratie geput uit het geïntegreerd doelenkader voor het primaire inburgeringstraject van de Vlaamse overheid.

Om het te realiseren niveau af te bakenen werd gebruik gemaakt van descriptorelementen en hun beschrijvingen zoals bepaald in het decreet betreffende de kwalificatiestructuur. Eindtermen en afbakening worden expliciet vermeld en de afbakening maakt integraal deel uit van de eindtermen. Het geheel van de eindtermen maatschappijoriëntatie van de basiseducatie is gesitueerd op niveau 2 van de Vlaamse kwalificatiestructuur.

3. Uitgangspunten

Het belangrijkste inhoudelijke uitgangspunt voor de eindtermen MO van de basiseducatie is dat laaggeschoolde volwassenen vooral baat hebben bij het verhogen van hun handlingsbekwaamheid in de meest diverse situaties van het maatschappelijk leven. De eindtermen MO zijn daarom gericht op de verschillende perspectieven van de cursisten op maatschappelijk vlak (waartoe ook de persoonlijke ontwikkeling behoort), op professioneel of op educatief vlak en op de verschillende rollen die cursisten in de maatschappij opnemen.

Omwille van de overzichtelijkheid zijn de eindtermen geordend in clusters. Er zijn negen clusters van eindtermen voor het leergebied MO. Deze clustering is analytisch. Per cluster worden de eindtermen en de daaraan gekoppelde afbakening, die gebaseerd is op descriptorelementen van het Vlaamse kwalificatieraamwerk, als één geheel opgevat. Maar in een opleiding of in een module kunnen eindtermen uit verschillende clusters van eindtermen voor het betreffende leergebied gecombineerd worden.

II. COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Dit artikel voorziet in de bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering dat de aanpassing van de eindtermen voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de basis-educatie bepaalt.

Artikel 3

Dit artikel behoeft geen toelichting.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel,

Pascal SMET

VOORONTWERP VAN DECREET

**Voorontwerp van decreet
tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van ... tot
aanpassing van de eindtermen voor het leergebied maatschappijoriëntatie van
de basiseducatie**

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. Het besluit van de Vlaamse Regering van ... tot aanpassing van de eindtermen voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie wordt bekrachtigd.

Art. 3. Dit decreet treedt in werking op 1 september 2012.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke kansen en Brussel,

Pascal SMET

ONTWERP VAN BESLUIT VAN DE VLAAMSE REGERING

Besluit van de Vlaamse Regering tot aanpassing van de eindtermen voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie

DE VLAAMSE REGERING,

Gelet op het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs, artikel 11, §5, gewijzigd bij het decreet van 8 mei 2009;

Gelet op het advies van de Inspectie van Financiën, gegeven op 19 oktober 2011;

Gelet op advies ... van de Raad van State, gegeven op ... met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

Artikel 1. Voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie worden de eindtermen wereldoriëntatie van het lager onderwijs, de vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen, de eindtermen geschiedenis, aardrijkskunde, natuurwetenschappen en techniek en de ontwikkelingsdoelen maatschappelijke vorming, natuurwetenschappen en techniek van de eerste graad van het voltijds secundair onderwijs vervangen door de eindtermen die zijn opgenomen in de bijlage die bij dit besluit is gevoegd.

Art. 2. Overeenkomstig artikel 11, §5, van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs treedt dit besluit in werking op de datum die wordt vastgesteld in het decreet tot bekrachtiging van dit besluit.

Art. 3. De Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel,

Pascal SMET

Bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van ... tot aanpassing van de eindtermen voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie

Eindtermen voor het leergebied maatschappijoriëntatie

Conform artikel 11, § 5 van het decreet van 15 juni 2007 en gelet op de specificiteit van de basiseducatie worden voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie de eindtermen wereldoriëntatie van het lager onderwijs en de vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen, de eindtermen geschiedenis, aardrijkskunde, natuurwetenschappen en techniek en de ontwikkelingsdoelen maatschappelijke vorming of geschiedenis en aardrijkskunde, natuurwetenschappen en techniek van de eerste graad van het secundair onderwijs vervangen door volgende eindtermen:

Cluster 1 - Socio-relatieve samenleving	
001	illustreert verbale en non-verbale communicatie
002	illustreert het objectief en subjectief waarnemen
003	toetst eigen interpretaties aan die van anderen
004	drukt zich uit in de ik-vorm
005	luistert actief
006	uit feedback
007	gaat om met feedback
008	gebruikt een geschikte communicatievorm
009	stelt open vragen
010	gebruikt technieken om communicatiemoeilijkheden te voorkomen
011	gaat om met communicatiemoeilijkheden
012	maakt afspraken
013	bouwt relaties op, onderhoudt ze en beëindigt ze indien nodig
014	uit onbevangen en constructief zijn wensen en gevoelens binnen relaties en stelt en aanvaardt hierin grenzen
015	erkent het bestaan van gezagsverhoudingen en het belang van gelijkwaardigheid, afspraken en regels in relaties
016	accepteert verschillen en hecht belang aan respect en zorgzaamheid binnen een relatie
017	geeft ongelijk toe en verontschuldigt zich
018	leeft de onuitgesproken regels na die de interacties in de samenleving typeren
019	herkent vooroordelen, stereotypering, ongepaste beïnvloeding en machtsmisbruik
020	bespreekt opvattingen over medische, psychische en sociale aspecten van relaties
021	bedenkt constructieve oplossingen voor conflicten
022	stimuleert de ontwikkeling van kinderen en jongeren door zorg en activiteiten
023	exploreert opvoedkundige vaardigheden
024	toont betrokkenheid bij de schoolloopbaan van kinderen

Cluster 2 – Socio-economische samenleving	
025	weegt de wenselijkheid en noodzakelijkheid af van bepaalde uitgaven
026	beheert het eigen budget
027	gaat omzichtig om met reclame
028	maakt verstandig gebruik van financiële instellingen en hun dienstverlening
029	maakt verstandig gebruik van openbare voorzieningen m.b.t. tot de socio-economische samenleving
030	beheert zijn persoonlijke administratie
031	illustreert hoe de overheid inkomsten verworft en aanwendt

032	illustreert hoe de sociale zekerheid en de sociale bijstand bijdragen aan de eigen levenskwaliteit en begrijpt dat de sociale zekerheid enkel kan blijven bestaan door een maximale arbeidsparticipatie van zij die dat kunnen
033	herkent verschillen in welvaart
034	maakt gebruik van zijn rechten en komt zijn plichten na in de socio-economische samenleving
035	zet zijn persoonlijk netwerk en andere kanalen in bij het zoeken naar een job
036	bereidt zich voor om effectief en efficiënt te solliciteren
037	onderzoekt het eigen perspectief in de socio-economische samenleving
038	herkent kenmerken, mogelijke oorzaken en gevolgen van armoede en uitsluiting
039	herkent verschillende ervaringen met kansarmoede
040	illustreert verwachtingen en houding van de samenleving t.a.v. kansarmen
041	toont respect voor verschillende belevingen van kansarmoede
042	verwoordt de eigen beleving van de verwachtingen en houding van de samenleving t.a.v. kansarmen
043	illustreert hoe uitsluiting zich in de samenleving voordoet
044	illustreert theorie over de eigenheid en de bestendiging van kansarmoede
045	illustreert het begrip 'missing link'
046	ordent belangrijke gebeurtenissen uit het eigen leven
047	vergelijkt zijn geschiedenis en context met zijn huidige situatie en zelfbeleving

Cluster 3 - Socio-culturele samenleving	
048	gaat respectvol om met verschillen tussen mensen en levensopvattingen
049	toetst zijn mening over verschillen tussen mensen en levensopvattingen aan feiten en andere meningen
050	illustreert het belang van sociale samenhang en solidariteit
051	leidt uit historische en actuele voorbeelden af wat de gevolgen zijn van onverdraagzaamheid, racisme en xenofobie
052	toont aan dat verschillende perioden in de geschiedenis kenmerkende kunstuitingen hebben
053	toont aan dat verschillende culturen kenmerkende kunstuitingen hebben
054	toont aan dat cultuur een impact heeft op voelen, denken en handelen
055	toont interesse voor het cultureel erfgoed hier en elders
056	informeert zich over kunst- en cultuuruitingen en -activiteiten
057	maakt gebruik van voorzieningen, diensten en instellingen in de socio-culturele samenleving
058	geeft zijn mening over kunst- en cultuuruitingen en -activiteiten
059	informeert zich over mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding
060	kiest een vorm van vrijetijdsbesteding op basis van eigen interesses, mogelijkheden en waarden
061	plant en organiseert zijn vrije tijd
062	maakt gebruik van maatschappelijke diensten en/of instellingen m.b.t. vrije tijd

Cluster 4 - Lerende samenleving	
063	schenkt doelgericht aandacht
064	werkt doeltreffend
065	maakt een realistische planning
066	evalueert zijn leerstijl
067	gaat op constructieve wijze om met affectieve aspecten van het leerproces
068	kiest uit gegeven informatiebronnen en -kanalen met het oog op te bereiken doelen
069	gebruikt op adequate wijze diverse informatiebronnen en -kanalen
070	evalueert de wijze waarop hij informatiebronnen en -kanalen gebruikt
071	bewerkt informatie voor een beter begrip
072	analyseert informatie

073	vat informatie samen voor een beter begrip en een duidelijke communicatie
074	evalueert met ondersteuning de wijze waarop hij informatie bewerkt, analyseert en samenvat
075	roept in een nieuwe situatie aanwezige voorkennis en vaardigheden op
076	vraagt uitleg tijdens het leren
077	voert een oplossingsplan uit
078	selecteert een oplossingsplan
079	maakt op basis van een model een eenvoudig oplossingsplan
080	evalueert het gekozen oplossingsplan
081	stuurt met ondersteuning het eigen leerproces
082	evalueert met ondersteuning het eigen leerproces
083	stuurt waar nodig het eigen leerproces bij
084	past bij groepstaken bekende overleg- en oplossingsmethoden toe met ondersteuning
085	evalueert de samenwerking bij groepstaken aan de hand van een bekende methodiek
086	maakt van ontvangen feedback bij groepstaken gebruik om het eigen handelen bij te sturen
087	brenkt eigen ervaringen in kaart
088	schat eigen mogelijkheden realistisch in
089	selecteert op basis van behoeften, kwaliteiten, beperkingen en waarden een passend aanbod
090	doet bij het maken van zijn keuze een beroep op diensten en instellingen in de lerende samenleving
091	evalueert de manier waarop hij op basis van behoeften, kwaliteiten, beperkingen en waarden een aanbod heeft geselecteerd
Doorstroom	
1) Natuurwetenschappen	
092	toont aan dat er in een organisme een samenhang is tussen verschillende organisatieniveaus
093	legt het verband uit tussen de bouw en de functie van de belangrijke organen van de mens
094	onderscheidt bij een eenvoudig onderzoek de essentiële stappen van de wetenschappelijke methode
095	past van de grootheden massa, lengte, oppervlakte, volume, temperatuur, tijd, druk, snelheid, kracht en energie de eenheden en hun symbolen toe
2) Geschiedenis en actualiteit	
096	plaatst belangrijke gebeurtenissen of personen in de juiste tijdsperiode
097	situeert informatie in tijd en ruimte
098	herkent verbanden tussen verschillende domeinen van de samenleving
099	analyseert historische informatie
100	analyseert items uit de actualiteit
101	maakt onderscheid tussen een mening over een historisch of actueel feit en het feit zelf
102	illustreert dat een actuele toestand vroeger anders was en in de loop van de geschiedenis evolueerde
3) Aardrijkskunde	
103	leest kaarten en plattegronden
104	toont het verband aan tussen klimaat, milieu en leefgewoonten
105	illustreert demografische begrippen
106	herkent verschillende reliëf- en landschapsvormen

Cluster 5 - Techniek	
107	ontdekt specifieke functies van onderdelen bij eenvoudige technische realisaties door middel van hanteren, monteren of demonteren
108	onderzoekt hoe het komt dat een zelf gebruikte technische realisatie niet of slecht functioneert
109	illustreert dat technische realisaties evolueren en verbeteren
110	toont vanuit concrete ervaringen met techniek het nut aan van de gebruikte hulpmiddelen
111	voert de opeenvolgende logische stappen uit om een eenvoudige technische opdracht te volbrengen
112	lost een probleem technisch op door verschillende stappen van het technisch proces te doorlopen
113	bepaalt aan welke vereisten de technische realisatie die hij wil gebruiken, moet voldoen
114	vult een eenvoudig ontwerp aan door van vooropgestelde eisen uit te gaan
115	voert een gegeven of eigen technisch ontwerp planmatig uit, met oog voor vereisten van kwaliteit, veiligheid, ergonomie en milieu
116	voert een eenvoudige werktekening of handleiding stap voor stap uit
117	vergelijkt werkwijzen en technische realisaties
118	neemt een technische realisatie in gebruik
119	gebruikt de correcte benaming voor vaak gebruikte en hedendaagse technische realisaties
120	vraagt op een effectieve en efficiënte manier hulp bij installatie van een technische realisatie
121	optimaliseert het gebruik van een technische realisatie aan de hand van de handleiding
122	geeft aan welke de mogelijkheden en de beperkingen zijn van vaak gebruikte technische realisaties
123	maakt gebruik van een garantiebewijs indien nodig
124	interpreteert de informatie op een beeldscherm
125	weegt de wenselijkheid en noodzakelijkheid af van het gebruik van technische realisaties
126	zet zelfgekozen technische hulpmiddelen in
127	onderhoudt vaak gebruikte technische realisaties volgens de onderhoudsvoorschriften
128	gebruikt technische realisaties hygiënisch, nauwkeurig, veilig en zorgzaam
129	illustreert dat techniek en samenleving elkaar beïnvloeden

Cluster 6 – Gezondheid	
130	verzorgt en gedraagt zich hygiënisch
131	reageert adequaat op lichaamssignalen
132	zorgt dagelijks voor een evenwicht tussen rust en beweging, werk en ontspanning
133	neemt een ergonomische en gevarieerde houding aan
134	maakt gezonde keuzes in de dagelijkse voeding
135	illustreert hoe het voedingsgedrag beïnvloed wordt door reclame en sociale omgeving
136	gaat verantwoord om met geneesmiddelen en genotsmiddelen
137	beschrijft hoe de voortplanting bij de mens verloopt en hoe ze geregeld kan worden
138	neemt gepaste voorzorgen tegen risicovol lichamelijk contact
139	past veiligheidsvoorschriften toe en neemt voorzorgen voor een veilige omgeving
140	roept hulp in en past eerste hulp toe
141	gaat constructief om met taakbelasting en stressvolle situaties
142	gaat om met lichamelijke, emotionele en sociale veranderingen bij zichzelf
143	stelt zich weerbaar op
144	gaat om met emoties
145	reageert gepast op lichamelijke, emotionele en sociale veranderingen bij anderen

146	maakt gebruik van een gezondheidsvoorziening
147	gaat respectvol om met ethische aspecten van gezondheid

Cluster 7 - Mobiliteit	
148	volgt een route aan de hand van een plattegrond
149	zet hulpmiddelen in om een bestemming te bereiken
150	lokaliseert gevaarlijke verkeerssituaties
151	gebruikt eigen vervoer efficiënt en veilig
152	gebruikt het openbaar vervoer efficiënt en veilig
153	past de verkeersregels toe
154	houdt rekening met andere weggebruikers
155	gebruikt de meest gepaste wijze om een plaats te bereiken
156	bereidt zich voor om deel te nemen aan het theoretisch rijexamen

Cluster 8 – Omgeving en duurzame ontwikkeling	
157	illustreert dat de mens natuur, klimaat en milieu beïnvloedt
158	herkent in duurzaamheidvraagstukken de verwevenheid tussen politieke, economische, sociale, technische en ecologische aspecten
159	herkent in duurzaamheidvraagstukken de verwevenheid met armoede- en ontwikkelingsproblematiek
160	maakt op duurzame wijze gebruik van ruimte, grondstoffen, goederen, energie en vervoermiddelen
161	zoekt naar duurzame oplossingen om zijn leefomgeving te verbeteren
162	gaat respectvol om met de natuur

Cluster 9 – Politiek-juridische samenleving	
163	leeft de fundamentele Rechten van de Mens en de Rechten van het Kind na
164	maakt gebruik van rechten en komt plichten na in de politiek-juridische samenleving
165	erkent de rol van controle en evenwicht tussen de wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht in ons democratisch bestel
166	zet zich actief en opbouwend in voor de eigen rechten en die van anderen
167	toont het belang aan van internationale organisaties en instellingen
168	onderscheidt de hoofdzaken van de Belgische staatsstructuur
169	illustreert de bevoegdheden van de verschillende bestuursniveaus in België en in de Europese Unie
170	illustreert hoe een democratisch beleid het algemeen belang nastreeft en rekening houdt met ideeën, standpunten en belangen van verschillende betrokkenen
171	bereidt zich voor om op een weloverwogen manier aan verkiezingen deel te nemen
172	neemt op geldige manier deel aan verkiezingen
173	weegt verschillende belangen op korte en lange termijn af
174	past inspraak, participatie en besluitvorming toe
175	leest documenten met betrekking tot de politiek-juridische samenleving, vult ze in en controleert ze
176	neemt verantwoordelijkheid op voor kinderen die aan zijn gezag zijn toevertrouwd
177	maakt gebruik van juridische hulp
178	maakt gebruik van de dienstverlening van de gemeente aan de burger
179	illustreert de rol van de media en organisaties in het functioneren van de samenleving

AFBAKENING ET 001 tot en met 179			
Kennis & Vaardigheden		Context, Autonomie & Verantwoordelijkheid	
• informatie, concrete en rudimentaire begrippen en standaardprocedures uit het domein van de maatschappelijke geletterdheid begrijpen; • informatie analyseren door elementen te onderscheiden en verbanden te leggen; • een geselecteerd aantal courante procedures bij het uitvoeren van taken toepassen; • voorgeschreven strategieën aanwenden voor het oplossen van een beperkt aantal herkenbare concrete problemen.		• handelen in een beperkt aantal vergelijkbare, eenvoudige, toegankelijke, meestal vertrouwde, courante contexten waarin een beperkt aantal factoren verandert; • met ondersteuning; • verantwoordelijkheid opnemen voor de gestelde handelingen.	

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van ... tot aanpassing van de eindtermen voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel,

Pascal SMET

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE
OVER HET ONTWERP VAN BESLUIT VAN DE VLAAMSE REGERING
EN OVER HET VOORONTWERP VAN DECREET

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 51.185/1
51.186/1
VAN 26 APRIL 2012

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

DE RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, eerste kamer, op 2 april 2012 door de Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over:

- 1° een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot aanpassing van de eindtermen voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie’ (51.185/1);
- 2° een voorontwerp van decreet ‘tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van ... tot aanpassing van de eindtermen voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie’ (51.186/1),

heeft het volgende advies gegeven:

51.185/1
51.186/1

STREKKING EN RECHTSGROND

Ontwerp van besluit (51.185/1)

1. Het om advies voorgelegde ontwerp strekt ertoe om, ter uitvoering van artikel 11, § 5, van het decreet van 15 juni 2007 ‘betreffende het volwassenenonderwijs’, de eindtermen voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie te bepalen.
2. Krachtens artikel 11, § 4, van het decreet van 15 juni 2007 gelden voor de opleidingen van het leergebied maatschappijoriëntatie in de basiseducatie dezelfde eindtermen als die voor de leergebieden in het lager onderwijs en eindtermen en ontwikkelingsdoelen in de eerste graad van het voltijds secundair onderwijs. Artikel 11, § 5, van hetzelfde decreet machtigt de Vlaamse Regering om voor het volwassenenonderwijs, op basis van de eigenheid ervan, de voormelde eindtermen of ontwikkelingsdoelen te schrappen of aan te passen. Het is in die laatste paragraaf dat de rechtsgrond voor het ontwerp dient te worden gezocht.

Voorontwerp van decreet (51.186/1)

3. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe om het besluit van de Vlaamse Regering ‘tot aanpassing van de eindtermen voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie’ te bekrachtigen.
4. Die bekrachtiging is vereist op grond van artikel 11, § 5, van het decreet van 15 juni 2007. Die paragraaf luidt:

“Voor het volwassenenonderwijs kan de Vlaamse Regering op basis van de eigenheid van het volwassenenonderwijs bepaalde ontwikkelingsdoelen, eindtermen of specifieke eindtermen schrappen of aanpassen. Ze legt deze schrappingen of aanpassingen binnen een maand na de goedkeuring ter bekrachtiging voor aan het Vlaams Parlement. De schrappingen of aanpassingen hebben uitwerking vanaf de datum die het decreet aangeeft.”

ONDERZOEK VAN DE TEKSTEN

Artikel 2 van het ontwerp van besluit en artikel 3 van het ontwerp van decreet

5. Artikel 2 van het ontwerp van besluit bepaalt, in overeenstemming met artikel 11, § 5, van het decreet van 15 juni 2007, dat het besluit in werking treedt op de datum die wordt

51.185/1

51.186/1

vastgesteld in het decreet tot bekrachtiging ervan. In het ontwerp van decreet wordt evenwel niet duidelijk bepaald wanneer dit besluit in werking treedt: artikel 2 van het ontwerp van decreet bepaalt dat het besluit wordt bekrachtigd en uit artikel 3 volgt dat het decreet in werking treedt op 1 september 2012. Het is ter wille van de rechtszekerheid evenwel aangewezen om artikel 3 van het ontwerp van decreet te redigeren als volgt:

“Dit decreet en het besluit van de Vlaamse Regering van ... tot aanpassing van de eindtermen voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie treden in werking op 1 september 2012.”

Artikel 2 van het ontwerp van besluit is overbodig en kan beter geschrapt worden.

51.185/1
51.186/1

De kamer was samengesteld uit

de Heren	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
	J. BAERT,	
	W. VAN VAERENBERGH,	staatsraden,
	M. RIGAUX,	assessoren van de
	L. DENYS,	afdeling Wetgeving,
Mevrouw	G. VERBERCKMOES,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de Heer R. AERTGEERTS, eerste auditeur-afdelingshoofd.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

G. VERBERCKMOES

M. VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. Het besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2012 tot aanpassing van de eindtermen voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie wordt bekrachtigd.

Art. 3. Dit decreet en het besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2012 tot aanpassing van de eindtermen voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie treden in werking op 1 september 2012.

Brussel, 4 mei 2012.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel,

Pascal SMET

BIJLAGE:
Besluit van de Vlaamse Regering

Vlaamse Regering

**Besluit van de Vlaamse Regering tot aanpassing van de eindtermen voor het
leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie**

DE VLAAMSE REGERING,

Gelet op het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs, artikel 11, §5, gewijzigd bij het decreet van 8 mei 2009;

Gelet op het advies van de Inspectie van Financiën, gegeven op 19 oktober 2011;

Gelet op advies 51.185/1 van de Raad van State, gegeven op 26 april 2012 met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

Artikel 1. Voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie worden de eindtermen wereldoriëntatie van het lager onderwijs, de vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen, de eindtermen geschiedenis, aardrijkskunde, natuurwetenschappen en techniek en de ontwikkelingsdoelen maatschappelijke vorming, natuurwetenschappen en techniek van de eerste graad van het voltijds secundair onderwijs vervangen door de eindtermen die zijn opgenomen in de bijlage die bij dit besluit is gevoegd.

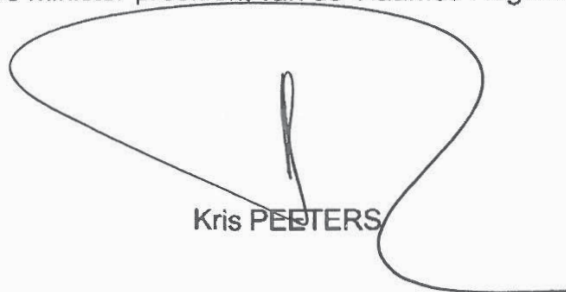
Art. 2. Overeenkomstig artikel 11, §5, van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs treedt dit besluit in werking op de datum die wordt vastgesteld in het decreet tot bekrachtiging van dit besluit

Art. 3. De Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 04-05-2012

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel,

Pascal SMET

Bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van ... tot aanpassing van de eindtermen voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie

Eindtermen voor het leergebied maatschappijoriëntatie

Conform artikel 11, § 5 van het decreet van 15 juni 2007 en gelet op de specificiteit van de basiseducatie worden voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie de eindtermen wereldoriëntatie van het lager onderwijs en de vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen, de eindtermen geschiedenis, aardrijkskunde, natuurwetenschappen en techniek en de ontwikkelingsdoelen maatschappelijke vorming of geschiedenis en aardrijkskunde, natuurwetenschappen en techniek van de eerste graad van het secundair onderwijs vervangen door volgende eindtermen:

Cluster 1 - Socio-relatieve samenleving	
001	illustreert verbale en non-verbale communicatie
002	illustreert het objectief en subjectief waarnemen
003	toetst eigen interpretaties aan die van anderen
004	drukt zich uit in de ik-vorm
005	luistert actief
006	uit feedback
007	gaat om met feedback
008	gebruikt een geschikte communicatievorm
009	stelt open vragen
010	gebruikt technieken om communicatiemoeilijkheden te voorkomen
011	gaat om met communicatiemoeilijkheden
012	maakt afspraken
013	bouwt relaties op, onderhoudt ze en beëindigt ze indien nodig
014	uit onbevangen en constructief zijn wensen en gevoelens binnen relaties en stelt en aanvaardt hierin grenzen
015	erkent het bestaan van gezagsverhoudingen en het belang van gelijkwaardigheid, afspraken en regels in relaties
016	accepteert verschillen en hecht belang aan respect en zorgzaamheid binnen een relatie
017	geeft ongelijk toe en verontschuldigt zich
018	leeft de onuitgesproken regels na die de interacties in de samenleving typeren
019	herkent vooroordelen, stereotypering, ongepaste beïnvloeding en machts-misbruik
020	bespreekt opvattingen over medische, psychische en sociale aspecten van relaties
021	bedenkt constructieve oplossingen voor conflicten
022	stimuleert de ontwikkeling van kinderen en jongeren door zorg en activiteiten
023	exploreert opvoedkundige vaardigheden
024	toont betrokkenheid bij de schoolloopbaan van kinderen

Cluster 2 – Socio-economische samenleving	
025	weegt de wenselijkheid en noodzakelijkheid af van bepaalde uitgaven

026	beheert het eigen budget
027	gaat omzichtig om met reclame
028	maakt verstandig gebruik van financiële instellingen en hun dienstverlening
029	maakt verstandig gebruik van openbare voorzieningen m.b.t. tot de socio-economische samenleving
030	beheert zijn persoonlijke administratie
031	illustreert hoe de overheid inkomsten verwerft en aanwendt
032	illustreert hoe de sociale zekerheid en de sociale bijstand bijdragen aan de eigen levenskwaliteit en begrijpt dat de sociale zekerheid enkel kan blijven bestaan door een maximale arbeidsparticipatie van zij die dat kunnen
033	herkent verschillen in welvaart
034	maakt gebruik van zijn rechten en komt zijn plichten na in de socio-economische samenleving
035	zet zijn persoonlijk netwerk en andere kanalen in bij het zoeken naar een job
036	bereidt zich voor om effectief en efficiënt te solliciteren
037	onderzoekt het eigen perspectief in de socio-economische samenleving
038	herkent kenmerken, mogelijke oorzaken en gevolgen van armoede en uitsluiting
039	herkent verschillende ervaringen met kansarmoede
040	illustreert verwachtingen en houding van de samenleving t.a.v. kansarmen
041	toont respect voor verschillende belevingen van kansarmoede
042	verwoordt de eigen beleving van de verwachtingen en houding van de samenleving t.a.v. kansarmen
043	illustreert hoe uitsluiting zich in de samenleving voordoet
044	illustreert theorie over de eigenheid en de bestending van kansarmoede
045	illustreert het begrip 'missing link'
046	ordent belangrijke gebeurtenissen uit het eigen leven
047	vergelijkt zijn geschiedenis en context met zijn huidige situatie en zelfbeleving

Cluster 3 - Socio-culturele samenleving	
048	gaat respectvol om met verschillen tussen mensen en levensopvattingen
049	toetst zijn mening over verschillen tussen mensen en levensopvattingen aan feiten en andere meningen
050	illustreert het belang van sociale samenhang en solidariteit
051	leidt uit historische en actuele voorbeelden af wat de gevolgen zijn van onverdraagzaamheid, racisme en xenofobie
052	toont aan dat verschillende perioden in de geschiedenis kenmerkende kunstuitingen hebben
053	toont aan dat verschillende culturen kenmerkende kunstuitingen hebben
054	toont aan dat cultuur een impact heeft op voelen, denken en handelen
055	toont interesse voor het cultureel erfgoed hier en elders
056	informeert zich over kunst- en cultuuruitingen en -activiteiten
057	maakt gebruik van voorzieningen, diensten en instellingen in de socio-culturele samenleving
058	geeft zijn mening over kunst- en cultuuruitingen en -activiteiten
059	informeert zich over mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding
060	kies een vorm van vrijetijdsbesteding op basis van eigen interesses, mogelijkheden en waarden
061	plant en organiseert zijn vrije tijd
062	maakt gebruik van maatschappelijke diensten en/of instellingen m.b.t. vrije tijd

Cluster 4 - Lerende samenleving	
063	schenkt doelgericht aandacht
064	werkt doeltreffend
065	maakt een realistische planning
066	evalueert zijn leerstijl
067	gaat op constructieve wijze om met affectieve aspecten van het leerproces
068	kiest uit gegeven informatiebronnen en –kanalen met het oog op te bereiken doelen
069	gebruikt op adequate wijze diverse informatiebronnen en –kanalen
070	evalueert de wijze waarop hij informatiebronnen en –kanalen gebruikt
071	bewerkt informatie voor een beter begrip
072	analyseert informatie
073	vat informatie samen voor een beter begrip en een duidelijke communicatie
074	evalueert met ondersteuning de wijze waarop hij informatie bewerkt, analyseert en samenvat
075	roept in een nieuwe situatie aanwezige voorkennis en vaardigheden op
076	vraagt uitleg tijdens het leren
077	voert een oplossingsplan uit
078	selecteert een oplossingsplan
079	maakt op basis van een model een eenvoudig oplossingsplan
080	evalueert het gekozen oplossingsplan
081	stuurt met ondersteuning het eigen leerproces
082	evalueert met ondersteuning het eigen leerproces
083	stuurt waar nodig het eigen leerproces bij
084	past bij groepstaken bekende overleg- en oplossingsmethoden toe met ondersteuning
085	evalueert de samenwerking bij groepstaken aan de hand van een bekende methodiek
086	maakt van ontvangen feedback bij groepstaken gebruik om het eigen handelen bij te sturen
087	brengt eigen ervaringen in kaart
088	schat eigen mogelijkheden realistisch in
089	selecteert op basis van behoeften, kwaliteiten, beperkingen en waarden een passend aanbod
090	doet bij het maken van zijn keuze een beroep op diensten en instellingen in de lerende samenleving
091	evalueert de manier waarop hij op basis van behoeften, kwaliteiten, beperkingen en waarden een aanbod heeft geselecteerd
Doorstroom	
1) Natuurwetenschappen	
092	toont aan dat er in een organisme een samenhang is tussen verschillende organisatieniveaus
093	legt het verband uit tussen de bouw en de functie van de belangrijke organen van de mens
094	onderscheidt bij een eenvoudig onderzoek de essentiële stappen van de wetenschappelijke methode
095	past van de grootheden massa, lengte, oppervlakte, volume, temperatuur, tijd, druk, snelheid, kracht en energie de eenheden en hun symbolen toe
2) Geschiedenis en actualiteit	

096	plaatst belangrijke gebeurtenissen of personen in de juiste tijdsperiode
097	situeert informatie in tijd en ruimte
098	herkent verbanden tussen verschillende domeinen van de samenleving
099	analyseert historische informatie
100	analyseert items uit de actualiteit
101	maakt onderscheid tussen een mening over een historisch of actueel feit en het feit zelf
102	illustreert dat een actuele toestand vroeger anders was en in de loop van de geschiedenis evolueerde
3) Aardrijkskunde	
103	leest kaarten en plattegronden
104	toont het verband aan tussen klimaat, milieu en leefgewoonten
105	illustreert demografische begrippen
106	herkent verschillende relief- en landschapsvormen

Cluster 5 - Techniek	
107	ontdekt specifieke functies van onderdelen bij eenvoudige technische realisaties door middel van hanteren, monteren of demonteren
108	onderzoekt hoe het komt dat een zelf gebruikte technische realisatie niet of slecht functioneert
109	illustreert dat technische realisaties evolueren en verbeteren
110	toont vanuit concrete ervaringen met techniek het nut aan van de gebruikte hulpmiddelen
111	voert de opeenvolgende logische stappen uit om een eenvoudige technische opdracht te volbrengen
112	lost een probleem technisch op door verschillende stappen van het technisch proces te doorlopen
113	bepaalt aan welke vereisten de technische realisatie die hij wil gebruiken, moet voldoen
114	vult een eenvoudig ontwerp aan door van vooropgestelde eisen uit te gaan
115	voert een gegeven of eigen technisch ontwerp planmatig uit, met oog voor vereisten van kwaliteit, veiligheid, ergonomie en milieu
116	voert een eenvoudige werktekening of handleiding stap voor stap uit
117	vergelijkt werkwijzen en technische realisaties
118	neemt een technische realisatie in gebruik
119	gebruikt de correcte benaming voor vaak gebruikte en hedendaagse technische realisaties
120	vraagt op een effectieve en efficiënte manier hulp bij installatie van een technische realisatie
121	optimaliseert het gebruik van een technische realisatie aan de hand van de handleiding
122	geeft aan welke de mogelijkheden en de beperkingen zijn van vaak gebruikte technische realisaties
123	maakt gebruik van een garantiebewijs indien nodig
124	interpreteert de informatie op een beeldscherm
125	weegt de wenselijkheid en noodzakelijkheid af van het gebruik van technische realisaties
126	zet zelfgekozen technische hulpmiddelen in
127	onderhoudt vaak gebruikte technische realisaties volgens de onderhoudsvoorschriften

128	gebruikt technische realisaties hygiënisch, nauwkeurig, veilig en zorgzaam
129	illustreert dat techniek en samenleving elkaar beïnvloeden

Cluster 6 – Gezondheid	
130	verzorgt en gedraagt zich hygiënisch
131	reageert adequaat op lichaamssignalen
132	zorgt dagelijks voor een evenwicht tussen rust en beweging, werk en ontspanning
133	neemt een ergonomische en gevarieerde houding aan
134	maakt gezonde keuzes in de dagelijkse voeding
135	illustreert hoe het voedingsgedrag beïnvloed wordt door reclame en sociale omgeving
136	gaat verantwoord om met geneesmiddelen en genotsmiddelen
137	beschrijft hoe de voortplanting bij de mens verloopt en hoe ze geregeld kan worden
138	neemt gepaste voorzorgen tegen risicovol lichamelijk contact
139	past veiligheidsvoorschriften toe en neemt voorzorgen voor een veilige omgeving
140	roept hulp in en past eerste hulp toe
141	gaat constructief om met taakbelasting en stressvolle situaties
142	gaat om met lichamelijke, emotionele en sociale veranderingen bij zichzelf
143	stelt zich weerbaar op
144	gaat om met emoties
145	reageert gepast op lichamelijke, emotionele en sociale veranderingen bij anderen
146	maakt gebruik van een gezondheidsvoorziening
147	gaat respectvol om met ethische aspecten van gezondheid

Cluster 7 - Mobiliteit	
148	volgt een route aan de hand van een plattegrond
149	zet hulpmiddelen in om een bestemming te bereiken
150	lokaliseert gevaarlijke verkeerssituaties
151	gebruikt eigen vervoer efficiënt en veilig
152	gebruikt het openbaar vervoer efficiënt en veilig
153	past de verkeersregels toe
154	houdt rekening met andere weggebruikers
155	gebruikt de meest gepaste wijze om een plaats te bereiken
156	bereidt zich voor om deel te nemen aan het theoretisch rijexamen

Cluster 8 – Omgeving en duurzame ontwikkeling	
157	illustreert dat de mens natuur, klimaat en milieu beïnvloedt
158	herkent in duurzaamheidvraagstukken de verwevenheid tussen politieke, economische, sociale, technische en ecologische aspecten
159	herkent in duurzaamheidvraagstukken de verwevenheid met armoede- en ontwikkelingsproblematiek
160	maakt op duurzame wijze gebruik van ruimte, grondstoffen, goederen, energie en vervoermiddelen

161	zoekt naar duurzame oplossingen om zijn leefomgeving te verbeteren
162	gaat respectvol om met de natuur

Cluster 9 – Politiek-juridische samenleving	
163	leeft de fundamentele Rechten van de Mens en de Rechten van het Kind na
164	maakt gebruik van rechten en komt plichten na in de politiek-juridische samenleving
165	erkent de rol van controle en evenwicht tussen de wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht in ons democratisch bestel
166	zet zich actief en opbouwend in voor de eigen rechten en die van anderen
167	toont het belang aan van internationale organisaties en instellingen
168	onderscheidt de hoofdzaken van de Belgische staatsstructuur
169	illustreert de bevoegdheden van de verschillende bestuursniveaus in België en in de Europese Unie
170	illustreert hoe een democratisch beleid het algemeen belang nastreeft en rekening houdt met ideeën, standpunten en belangen van verschillende betrokkenen
171	bereidt zich voor om op een weloverwogen manier aan verkiezingen deel te nemen
172	neemt op geldige manier deel aan verkiezingen
173	weegt verschillende belangen op korte en lange termijn af
174	past inspraak, participatie en besluitvorming toe
175	leest documenten met betrekking tot de politiek-juridische samenleving, vult ze in en controleert ze
176	neemt verantwoordelijkheid op voor kinderen die aan zijn gezag zijn toevertrouwd
177	maakt gebruik van juridische hulp
178	maakt gebruik van de dienstverlening van de gemeente aan de burger
179	illustreert de rol van de media en organisaties in het functioneren van de samenleving

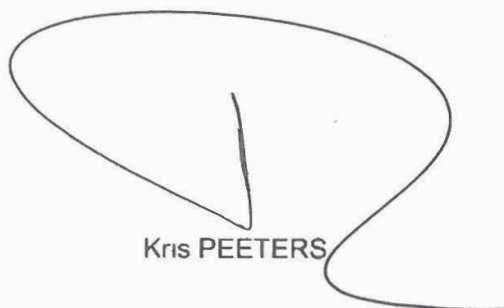

AFBAKENING ET 001 tot en met 179			
Kennis & Vaardigheden		Context, Autonomie & Verantwoordelijkheid	
• informatie, concrete en rudimentaire begrippen en standaardprocedures uit het domein van de maatschappelijke geletterdheid begrijpen; • informatie analyseren door elementen te onderscheiden en verbanden te leggen; • een geselecteerd aantal courante procedures bij het uitvoeren van taken toepassen; • voorgeschreven strategieën aanwenden voor het oplossen van een beperkt aantal herkenbare concrete problemen.		• handelen in een beperkt aantal vergelijkbare, eenvoudige, toegankelijke, meestal vertrouwde, courante contexten waarin een beperkt aantal factoren verandert; • met ondersteuning; • verantwoordelijkheid opnemen voor de gestelde handelingen.	

04-05-2012

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van . . tot
aanpassing van de eindtermen voor het leergebied maatschappijoriëntatie van de
basiseducatie

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel,

Pascal SMET

